

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

4. An consuetudine fieri queat, vt spolia fisco Apostolico minime
debeantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Pontificis Fisco debent: hoc autem mandatum, declarat, fructus omnium beneficiorum quomodocumque; Sedi Apostolicæ referuaturum afferturum aliter quam per resignationem vacantium in toto regno Neapolitano, ad Fiscum Pontificis pertinere. Aliorum igitur beneficiorum vacantium non referuaturum fructus in regno Neapolitano Papæ minime debentur.

Extat & Gregorii XIII. Constitutio, hoc initio: *Cum sicut accepimus*: in qua omnes fructus Ecclesiarum Patriarchalium, Metropolitanarum, Cathedralium, & Monasteriorum vacantium, à die vacationis, vsque ad diem earum concessionis, Cameræ Apostolicæ referuat: & illa bona, quæ ex fructibus Ecclesiasticis profecta, resecta & restaurata fuerant. Extat alia etiam Constitutio Pii IV. cuius exordium est: *In supremo*: in qua decernit, tanquam spolia, habenda bona non residentium in suis Ecclesiis, non obstante testandi facultate Rom. Pontificis beneficio concessa.

Decimoquinto quaeritur, An spoliatorum nomine veniant quæcumque bona religiosorum extra monasteria siue suorum superiorum concessa, siue sine illo degentium, & decedentium? Respondeo, Paulum Quartum, Constitutionem edidisse incipientem: *Postquam diuina*: in qua decernit, bona religiosorum, qui egrediuntur, vel eiciuntur, vel ad alium ordinem transeunt, vel etiam suorum superiorum consensu extra Cœnobium & Claustra commorantur, vnde cumque, vel quomodocumque fuerint acquisita, siue ex testamento, siue ex beneficiis, siue industria, arte, mercatura, negotiatione, siue aliorum donatione, ipsis monasteriis debent, in quibus illi primo professionem emisserant. Extat alia tamen Constitutio Gregorii XIII. quæ incipit: *Officii nostri*, vbi definit, dicta bona religiosorum ad Cameram Apostolicam tanquam spolia pertinere.

Sciendum est, iure quidem communi hæc bona religiosorum ad Monasteria, siue Cœnobium, in quibus primo fuerant religionem professi, spectare: quod ius commune seruati voluit Paulus IV. statuens: vt egressi, eiectiones, & ad alium ordinem præter Canones & iura translati Monachi, & religiosi facilius in sua monasteria reciperentur: Sed quia ea Constitutio vsu recepta non fuit: ideo Gregorius XIII. constituit, vt id seruaretur, quod longe ante Pauli IV. tempora seruari cœperat, videlicet, vt hæc religiosorum bona pro spoliis haberentur, & ad Fiscum Pontificis pertinerent.

Decimo sexto quaeritur, An pensiones debite pensionario, sed non solute, pertineant ad hæredes pensionarii, An vero potius inter spolia habeantur? Superius, *quest. 8.* dixi, opinionem esse communem, pensiones perceptas, & post obitum pensionarii relictas, ad eius hæredes pertinere, si loquamur seclusis constitutionibus Pauli III. Iulij III. & Pij V. Et vsu ac more curiæ Romanæ, idem iuris est de pensionibus debitis pensionario & non solutis: quare inter spolia censetur vsu curiæ Romanæ.

C A P. IV.

An consuetudine fieri queat, vt spolia Fisco Apostolico minime debeantur.

Primo quaeritur, in quibusnam prouinciis & locis spolia Clericorum Cameræ Apostolicæ tanquam debita soluantur? Responder Nauarrus, & recte, *de spoliis Clericorum. §. 14.* in tota Germania, Gallia, Lusitania vsu esse receptum, vt nulla beneficiariorum etiam Episcoporum bona tanquam spolia, ad Cameram Apostolicam pertineant. In regno vero Castellæ in Hispania, sola Episcoporum spolia, Papæ soluantur; aliorum vero beneficiariorum non item. In Italia vero, tum Episcoporum, tum aliorum quorumlibet beneficiariorum spolia Cameræ Apostolicæ debentur.

Secundo quaeritur, Quam iustam excusationem ha-

beat prædictæ prouinciæ, in quibus aut nulla beneficiariorum spolia, aut sola Episcoporum, Romano Pontifici debentur? Respondeo, Regum vel Principum solam auctoritatem per se dare iustam excusationem non posse, quoniam penes eos potestas non est aliquid de bonis Ecclesiarum statuendi: Sed spolia ex bonis Ecclesiarum soluantur, ergo de ipsis nihil possunt laici cõstituerere. Quamuis quidam dicant, in prouinciis præfatis spolia Cameræ Apostolicæ denegari, quia fortasse Principes earum iudicarunt populis sibi subiectis nocere non paruum, si tot pecuniæ ex beneficiis, & Ecclesiis in ipsorum regno consistentibus in Italiam exportarentur: & iudicauerunt pariter id expedire, ne a Collectoribus Pontificis subditi populi litibus, aliisque rationibus, & frequenti spoliatorum collectione vexarentur: Neque tam vigentem, & grauem esse Cameræ Apostolicæ necessitatem, vt id permittere deberent. Sed difficile est dicere Reges & Principes potuisse statuere, ne spolia Clericorum Romano Pontifici darentur, non enim id est, laicorum. Et quamuis beneficia in eorum ditione, Imperio, & Prouinciis constituta sint, nihilominus sunt Ecclesiarum bona, ac proinde liberæ Romani Fisci administrationi subiecta, & in communem Romanæ Ecclesiæ utilitatem & necessitatem impendi iure & possunt, & debent. Ius quidem habent Reges & Principes imperandi, ne pecuniæ ex eorum prouinciis extrahantur: Sed quis dicat ea lege Romanum Pontificem teneri, aut beneficiorum fructus, aut Ecclesiarum bona, hæc laicorum legibus subiecta? Quod si Pontifici Collectores in exigendis, & colligendis spoliis Ecclesiasticis fortan plus a quo vexant, eorum est culpa, non Romanorum Pontificum. Et abusus si qui irrepsit, præcedendi sunt seruatore iuris ordine, nõ Canones & iura damnanda, improbanda. Nec nostrum est iudicare, egeat nec ne Camera Apostolica: nam huiusmodi bona, quæ ad spolia pertinent, iure communi & antiquo Ecclesiis, & successoribus referuabantur: at in eorum locum iure optimo Fiscus Pontificus suppositus est: nec enim minus indiget, quam olim Ecclesia & successores. Et certe melioris est conditionis, quam illi: nam Pontifex circa omnem bonorum Ecclesiasticorum plenam administrationem, & salutem omnium Ecclesiarum curam habet. Quare si in Gallia, Germania, Polonia, Lusitania nulla Clericorum spolia, & in Castellæ Regno tantum Episcoporum spolia Pontifici soluantur: id non est quia Reges & Principes ita decreuerunt, sed quia cum Romanis Pontificibus ita contenerunt. Vt enim Paulus quamuis merito posset sibi victum debitum exigere ob laborem prædicationis, iure tamen suo sponte cessit: sic Romani Pontifices suo iure cedere voluerunt.

Tertio quaeritur, An contra spolia Apostolica vlla possit præscriptio valere? Respondeo, in spoliis Pontifici Romano non soluendis, potest consuetudo legitime præscripta locum habere: nam pari ratione decima fructuum pars consuetudine multis in locis non soluitur. In exigenda item & percipienda decima potest vna Ecclesia contra alteram ius acquirere, ergo etiam Ecclesiæ contra Cameram Apostolicam ius obtinere, vt Episcoporum, & aliorum beneficiariorum spolia successoribus, non Fisco Pontificio debeantur. Item, bona ex beneficiis relicta, olim iure communi Ecclesiis, vel successoribus referuabantur: in quorum locum Pontificæ Constitutiones Cameram Apostolicam subrogarunt: ergo fieri potest, vt alicubi ius antiquum commune retentum seruetur, Constitutionibus Pontificis nequaquam vsu receptis, aut consuetudine abrogatis.

Quarto quaeritur, An consuetudine fieri queat, vt bona ex beneficiariorum fructibus relicta, ad hæredes Clericorum testamento vel ab intestato transferantur? Hæc quaestio pendet ex illa: An consuetudine possint Clerici de fructibus beneficiorum testari? de qua quaestione superiori libro satis superque locuti sumus. In præfatis locis sufficit dicere, in Gallia & Hispania communi vsu esse rece-

prum, ut beneficiarii testentur: nec est cur ea consuetudo damnetur, cum sit ab antiquo tempore, cuius initii memoria non extat, vsu recepta: & Constitutiones ipsæ Pontificiæ spolia Clericorum cameræ Apostolicæ reseruant, vsu contrarium ibi vigentem nõ damnant, imo potius seruandum esse decernunt. Eadem ratione, vbicumque consuetudine talia bona beneficiariorum, ab intestato decedentium ad hæredes transeunt, minime cameræ Apostolicæ debentur: noluerunt enim Romani Pontifices hisce consuetudinibus locorum derogare. quare locum habent, cum derogata non sint. Nauarrus probat quidem consuetudinem testandi beneficiariis: sed negat posse eos testari in quoslibet vsus, præterquam pios: negari non potest, vsu esse alicubi receptum, vt in quosuis vsus beneficiarii testentur: imo à Romano Pontifice solet Cardinalibus & Episcopis ampla concedi facultas, vt in quos voluerint vsus, de redditibus Ecclesiasticis testentur.

Ve hæc omnia breuiter intelligantur, animaduertendum est, in cap. Relatum 2. de testam. consuetudinem approbari, qua permittitur beneficiariis testari de bonis ex beneficiis acquisitis in vsus pios, vel ad eos remunerandos, qui ipsis viuentibus inseruiuerunt: Vnde, vt ait Couarruuias e. Cum in officiis, de testamen. num. 9. constans omnium opinio consuetudinem non improbat, quæ permittit Clericis de his bonis testari arbitrato suo in quoslibet vsus. Ita Panormitanus, Cardinalis, Aluarius, Pelagius, Archidiaconus, Ioannes maior, Sylvester, Angelus, & alii, quos citat ibi Couarruuias. Glossa vero in cap. Prasenti, de offic. ordin. in 6. Hostiensem secuta, sentit, beneficium sui beneficii vel Ecclesiæ administrationem habentem, dum viuunt & valet, esse vsufructuarium, ac proinde de his bonis donare posse cui voluerit, dummodo id moderate faciat: dum vero ægrotat, aut est morti vicinus, esse tantum vsuatum, & ideo nihil iuris habere in iis bonis, nisi vsuam: ac ideo de iis testari iurè non posse. Beneficium autem administrationem non habentem, hoc est, possidentem beneficium ex communi Collegii mensa, qualis Canonicus est, & ceteri similes, siue dum viuunt, & valet, siue dum incipit ægrotare, etiam grauius & periculose, vsufructuarium esse, & ideo posse testari. Si tamen intestatus decedat, succedere illi Ecclesiæ, hoc est, Clericorum Collegium Sed profecto, vt loco supra dicto testatur Couarruuias, in Hispania generalis consuetudo obinuit, vt de his bonis beneficiarii arbitrato suo testentur, & in ipsis hæredes succedant, si intestati moriantur. Eandem consuetudinem in Gallia vigere, tradit Cosmas in Pragm. Sancto. tit. de Annatis. §. Item quod, verbo, acquisitos: quam consuetudinem valere docent Faber. Instit. de rerum diuis. §. his vero. Guido Papæ decis. 115. & alii, quos refert Philippus, cap. Prasenti, de offic. ordin. in 6. & hanc consuetudinem in Hispania legibus regis approbarunt Carolus V. & Philippus II. eius filius: ille anno salutis humanæ 1527, hic an. 1566. vt refert ibidem Couarruuias. Redoanus de spol. Ecclæ. quasi 4. num. 16. ait, huiusmodi morem non valere, nec satis esse, si pragmaticis in Hispania sanctionibus confirmetur: quoniam laici nihil de his bonis constituere possunt. Verumtamen cum hæc consuetudo non sit iuri naturali, vel diuino, sed tantum Canonico contraria, & sit vsu longo recepta, non est cur damnari debeat: Et pragmaticæ sanctiones in Hispania nihil aliud cõstituant, nisi vt huiusmodi cõsuetudo ab antiquo tempore introducta & præscripta seruetur, siquidem Rom. Pontifices eam non damnant, sed permittunt.

Ex his intelligitur, ea consuetudine in Hispania vigente, bona beneficiarii intestato morientis, hæredibus debent, non sisco Pontificio: quoniam sicut consuetudo alicubi recepta introduxit, vt fructus primo anno, imo etiam secundo colligendi ad Canonicum demortuum pertineant, Extravaag. Suscepti, de elect. Ioannis 22. Sic etiam vsu introduci potuit, vt hæc bona que beneficiarius relinquit intestatus decedens, ad hæredes transmittantur: Sicut enim consuetudo præscripta successoris iuri potuit derogare, sic etiam iuri Ecclesiæ, & sisci Pontifici. Nec verum

est, quod Nauarrus tradit de spol. §. 14. num. 4. & §. 15. num. 3. & 4. non posse consuetudine induci, vt in spoliis Clericorum succedant alii, præterquam Papa, nisi iure & titulo paupertatis & pietatis: hoc enim ille ideo dixit, quia fuit semper in ea opinione: videlicet, quod superest ex beneficiorum fructibus, lege iustitiæ esse in pios vsus erogandum: de qua sententia suo loco tractauimus libro præcedenti. Sicut enim consuetudine recepta de his bonis beneficiarii in quos voluerint vsus, testari queunt; ita quoque si intestati decedant, ad suos hæredes simpliciter de more transmittunt.

Quinto quaeritur, An iure probari queat consuetudo, que in quibusdam prouinciis viget, qua Episcopus rem vana mobilem siue le mouentem, ex iis bonis, que beneficiarius vita sanctus relinquit, sibi sumit, & vendicat, quæ vulgus luctuosam appellat? Respondet Nauarrus (acque ego etiam) de spol. Cleric. §. 16. eam consuetudinem non esse damnandam, quippe quæ solum iuri Canonico derogat, non diuino, aut naturali, & potest consuetudo beneficiarii bona alteri quam Ecclesiæ, aut successori adidcere. Sed quaerit Nauarrus, An post Constitutionem editam à Pio V. de spol. Clericorum, possit Episcopus eam consuetudinem seruare, cum beneficiarius demortuus beneficium habebat, cuius redditus annui 30. ducatorum quantitatem non excedebat. Et respondet, non posse, quia Pontifex præcipit ne bona ab huiusmodi beneficiario relicta inter spolia habeantur. Mihi certe res dubia videtur: nam Constitutione Pij V. solum statuitur, ne Collectores Pontificii ea bona tanquam spolia sisco Apostolico debita capiant. Alias vero non videtur illud consuetudine acquisitum, derogatum, siquidem illud Constitutio nõ tollit. Addit etiam Nauarrus, non licere Episcopo ea reuerti, nisi in vsus pios. Sed probabilius puto, posse cum rem illam in quos voluerit vsu impendere. Vbi tamen recepta fuerit eiusmodi consuetudo, poterit Episcopus rem quam maluerit, eligere; dummodo non fuerit Ecclesiæ ante donata vel promissa, nec fuerit res immobilis, cuiusmodi redditus sine censu annuus iudicetur: & dummodo vna tantum res sit, qualis non est pecunia in erumena contenta, vel res in arca inclusa, siue vinum in dolio seruatum, si continens & res contenta simul capiantur: nec tale est argumentum bouum, aut grex porcorum.

Multa fraudes committuntur ab hæredibus beneficiariorum, aut pensionariorum, vt spolia Cameræ Apostolicæ debita sibi retineant: In primis fingunt se empti ex fructibus beneficii, vel pensionis, donatione acceptisse in vita à beneficiario, vel pensionario, cum tamen non acceperint nisi in morte, vel ægitudine, aut saltem cum beneficiarius, vel pensionarius postquam dederat, non vixerit viginti diebus, vt donatio valeret. Item fingunt beneficiarii vel pensionarii se donasse, & tamen apud se retinere, vt commodata à donatario, cum tamen nulla donatio vera existerit. Aliquando contingit, vt plures à beneficiario vel pensionario donata acceperint, que vt spolia Cameræ Apostolicæ debebantur, & vnus eorum cum Camera Pontificia conuenit, & ab ea absolutionem & debiti remissionem impetrat: Ceteri nisi cum Camera conueniant, restituere debent, quod acceperunt, alter ab excommunicatione absolui nequeunt.

C A P. V.

De pensionibus Ecclesiasticis, quid nomine pensionis intelligatur: & quid ea proprie sit.

DE pensionibus libellum edidit Ioannes Baptista Cacialupus; & alterum Paulus Romanus: quem imitatus Hieronymus Gigas, ea de re tractatum conscripsit in centum quaestiones distributum. Multa quoque Petrus Andreas Gambarus habet in opere suo de officio, & potestate legati, libro 6. tit. de pensionibus, & Flamin. Patius de resignationibus benefic. lib. 5. q. 23. & 4.